

परिचयः - द्वितीय-पाठाभ्यासः

प्रथमः - भागः

अ) आवरणे दत्तस्य विशेषणपदस्य उचितं रूपं लिखत ।

- १ माता ----- दण्डं स्वीकरोति । (दीर्घ)
- २ ----- वृक्षे बहवः खगाः सन्ति । (उन्नत)
- ३ ----- बालकस्य पिता अत्र अस्ति । (श्रेष्ठ)
- ४ शिशुः ----- जले स्नानं करोति । (निर्मल)
- ५ आकाशे ----- नक्षत्राणि सन्ति । (अनेक)
- ६ ----- बालिकाः गायन्ति । (सुन्दर)
- ७ ----- छात्रेषु एषः ज्येष्ठः । (सर्व)
- ८ माता ----- दर्व्यां परिवेषयति । (दीर्घ)
- ९ बालिका ----- चमसेन खादति । (लघु)
- १० ----- गुरवे पानीयं रोचते । (श्रान्त)

आ) उचितं सङ्ख्यावाचकं रूपं लिखत ।

- १ ----- महिलाः सम्भाषणं कुर्वन्ति । (३)
- २ ----- मित्रेभ्यः रामः पुस्तकं ददाति । (३)
- ३ ----- विद्यालयेषु अद्य परीक्षा अस्ति । (४)
- ४ शिक्षिका ----- बालकान् आह्वयति । (४)
- ५ ----- बालकानां पुस्तकानि आनयतु । (५)
- ६ सा ----- महिलाभिः सह आपणं गतवती । (४)
- ७ ----- ग्रामेभ्यः जनाः आगच्छन्ति । (५)
- ८ ----- उत्पीठिकायां वस्तूनि सन्ति । (१)

९ प्रकोष्ठे ----- आसन्दाः सन्ति । (४)

१० समीपे ----- आपणौ स्तः। (२)

इ) सन्धिं कुरुत ।

१ दास्यामि + इति

२ अद्य + अपि

३ गुरु + उपदेशः

४ मधुर + अक्षरम्

५ त्यागी + इति

६ वधू + उत्साहः

७ पितृ + ऋणम्

८ वाणी + ईशः

ई) सन्धच्छेदं कुरुत ।

१ कृत्वापि

२ विद्यालयः

३ तेषूपजायते

४ कवीश्वरः

५ दर्भासनम्

६ तस्यात्मजः

७ अल्पापराधः

८ भानूदयः

उ) धातोः उचितं रूपं लिखत ।

१ दृश् धातोः तुमुन्

२ नी धातोः ल्यप्

३ हृ - हर् धातोः अनीयर्

४ क्रीड् धातोः क्तवतु - स्त्रीलिङ्गे

५ निन्द् धातोः कर्माणि लट् प्र.पु. ए.व.

६ खाद् धातोः लृट् प्र.पु. ए.व.

७ पा धातोः ल्यप् (सम् + पा / पिब्)

ऊ) मेलयत

अ

आ

१: सिंह:

नेत्रे

२: चतुर्गतयः

कदलीफलम्

३: दत्तवरा

अश्वः

४: द्रक्ष्यति

आकाशः

५: नेतव्यम्

स्थलेषु

६: सेनायाः चतुरङ्गानि

कैकयी

७: नीलः

तिर्यक्

८: मधुरम्

कुम्भोदरः

९: विशाले

तव्यत्

१०: त्रिषु

लृट्

ऋ) Write the Samskrit words for the following -

1 Grey

4 Purple

2 Astringent

5 Bitter

3 Sour

6 Saffron

ए) Fill in the blanks.

----- प्राज्ञ -----

----- त्यागो विनाशे -----

द्वितीयः भागः

अ) एकेन वाक्येन लिखत ।

१ अग्निभूः कस्य नाम ?

२ रोदिषि - कः पुरुषः, किं वचनम् ?

३ वृद्धः अपि नरः कां न मुञ्चति ?

४ मनुष्याणां महान् रिपुः कः ?

५ न तेन लिखितो लेखः पितुराज्ञा न लोपिता - पुत्रः कथं लिखितवान् ?

६ धेनुः किमर्थम् उच्चैः क्रन्दनं कृतवती ?

७ दिलीपः कस्य वधं कर्तुं निश्चयं कृतवान् ?

८ कस्य धेनुः एव धनम् ?

९ सवर्णदीर्घसन्धिः - तत्र के के स्वराः दीर्घाः भवन्ति ?

१० चतुरपायाः के ?

आ) Explain with reference to context in Samskrit, Tamil or English

" त्वं विचारमूढः"

इ) Write the prose order and tatparyam of the sloka in Samskrit, Tamil or English.

तस्याभिषेकसम्भारान् दृष्ट्वा भार्याथ कैकयी।
पूर्वं दत्तवरा देवी वरमेनमयाचत॥
विवासनं च रामस्य भरतस्याभिषेचनम्।

ई) Explain the सूक्तिः - 'आलस्यं हि मनुष्याणां शरीरस्थो महान् रिपुः'

उः कामपि हास्यघटनां ५-७ वाक्यैः वर्णयत ।

-----: शुभमस्तु : -----